

на обушарите. Легендата разказва, че те са крадяли кожа, за да изработят безплатни обувки за бедните християни. Поради тази си мисионерска, безусловно добротворческа християнска жестовост са били хвърлени в котел с разтопено олово⁴.

Според архаичните вярвания на много народи обувката притежава окултни способности, респективно обушарят владее тайното изкуство на занаята да създава чудодейни по функция предмети. На обушаря се гледа като на избрана, белязана фигура. Оттук са може би и засвидетелстваните връзки в житийната традиция между обушарите и войните на християнството като посветени хора. Освен това в обушарството има отгласи и от ритуалния комплекс на ковашки-те професионални братства, притежавали свои собствени мистерии. Най-общо обушарският занаят се свързва с ритуалите на преминаване поради това, че очо-вечава и облагородява материята чрез практиките на *arsana artis* (тайното изкуство). Обувката е символ на *пътника* в измеренията на отсманното и отвъдното. Тя означава прекосяване на границите, сила за надмогване на земните гравитации, на обикновените житейски страхове, на егоцентричните тревоги. В този смисъл обушарят е човек, сдобил се с виза за прекрочване на просточовешките предели. В Послание до Ефесяните (6:15) св. ап. Павел призовава вярващите: „*обуѝте нозете си в готовност да благовестите мира*“. С други думи носенето и правенето на обувки означава и благовестие. Обушарят владее тайното наречие на висши истини, той е служител на Бога, негов наместник и довършител на творенията му. Така на различни културни равнища съществува вътрешна връзка между изкуството на „чизмаря“ (който е и ковач, преобразуващ материята), окултните практики и мисията на християнското религиозно войнство. Нерядко обушарят, като *фигура на обществено утвърждаване и авторитета*, се мисли като съдия в споровете, като висша инстанция в социалното.

След казаното дотук, имайки предвид дълбоко религиозното възпитание, устроено и тип мислене на Вазов, смеем да твърдим, че на пръв поглед в „простия чизмар“ той е предусетил митопоетичен заряд. Зад видимостите на обикновеното житее народният поет е разчел знаците на необикновеното, на потенциално легендарното, помествайки едрите мащаби на историята в пластове на уж обикновеното човешко съществуване. Досега в интерпретациите се обръщаше най-вече внимание върху това как екстремно историческото е навлязло, просмукало личната биография. Всъщност в творбата на Вазов става дума по-скоро за обратния механизъм – личната биография се проектира върху високите новозаветни, християнско-канонични, житийни и историографски образци, естествено свързани с разтърсващи исторически контексти. Както винаги Вазов задава няколко наративни ключа – на библейския, на светоотческия, на житийния и личнобиографичен разказ. В лироепическия текст те взаимно се препрочитат, остойностяват, означават. Така „Кочо“ е обушар и мъченик, прост и светец, обикновен и митологичен. Той е достойната алтернатива на Левски, Бенковски, Раковски. Персонализирайки Голямата история по различен начин, той е *другото четене*, „разночетеното“ на тази история. Четейки за Кочо, всъщност ние четем на принципа на палимпсеста и за Николай Нови, и за св. Криспин, и за ап. Павловите послания...

И на други места твърдим, че народният поет актуализира в „Епопеята“ стари жанрови канонични образци⁵. В случая ще маркираме на типологично